

Előfizetési ár:

Egész évre — — — 4 K.
Fél évre — — — 2 K.
Negyed évre — — — 1 K.
Egyes szám — — — 20 l.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélzetes egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

- A faanyagok házilagos kitermelésének és kihozásának egy módja. (Fritz Rezső.)
A fáczán és fogolycsibéknél előforduló betegségek és azok gyógykezelése. (Szlávik Nándor.)
A vadgalamb és a gerle. (Gyulai Gy. Károly.)
Gazdasági tanácsadó: Sertések etetése. — A vadászkutya etetése. (Hreblay Emil.)
Különfélék: Fa, mely nem ég. — A török erdészet. — Alkohol-fogyasztás. — Az őszi baromfikiállítások. — Lánczos kutya gondozása. — Hogyan lehet a pamutot a vászonban felismerni. — Véredényelmeszedés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Álláskezeslet és kínálat.
Hirdetések.
Tárca. A legszegényebb gyermek. (Dánielné-Lengyel Laura.)

A faanyagok házilagos kitermelésének és kihozásának egy módja.

Irta: Fritz Rezső, m. kir. erdőmérnök.

Mielőtt a czimben kitüntetett tárgy részletesebb leírásába fognánk, világítsuk meg legalább nagy vonásokban, hogy miért jó, miért czélszerű egyáltalán a faanyagoknak házilagos kitermelése, a mikor ez eddig másként volt s a mint azt az öregebbek szólásmódja emlegetni szokta, jól volt.

Eddig az volt legtöbb helyen a szokás, hogy a birtokos évi fahozamát tővön felbecsülve adta el, a további teendőket pedig a vevőnek engedte át s így tulajdonképpen saját birtokába egy második gazdát engedett be, a ki azután a birtokos területén, vagy annak szomszédságában lakó nép kenyéradója lett; ily módon a vevő a birtokon a szerződés tartama alatt annak tulajdonképeni birtoklása nélkül nagy befolyást szerzett magának. Ezen tagadhatatlan tény mellett azonban

vannak még más oly fontos tényezők is, a melyek erdőgazdasági szempontból ennek az eljárásnak a tökéletlen voltát bizonyítják s a melyek a birtokos hátrányára szolgálnak.

A tővön való eladás olyan értékesítési mód, a mely mellett a birtokos a helyes ellenőrizhetés szempontjából csakis az egy helyen nagyobb tömegben levő faanyagait adhatja el a természetadta alakban, míg ellenben az ő anyagából a kikezelésnél s a választékolásnál keletkező kereskedelmi és anyagi előnyöket még ott, saját birtokán belül átengedi másnak.

Ily eljárás mellett többek között — hogy példát hozzak fel — nem értékesíthető az a nagy kincs, a melyet az erdő fiatal korában nyújt s a mely szakszerű kezelést, figyelmet igényel, de a mely ma meghozza dús gyümölcsét. El tudja-e azt valaki képzelni, hogy a vevő vagy a vállalkozó, a ki csak azért jött birtokunkra, hogy ott rövid idő alatt a neki átengedett területen mentül nagyobb anyagi haszonra tegyen szert, bármily ellenőrzés mellett is szíven viselje az erdő további fejlődését? Ismerve az emberi gyarlóságot, ezt nem hiszem s nem is várom el.

A tővön való értékesítési mód alkalmazásánál a tényleg befolyó csekély haszon mellett óriási az a kár, a mi az erdőt, közvetve a birtokost, különösen a későbbi időben éri.

De nézzük, hogy miként érinti ez az értékesítési mód a kezelő személyzetet.

Egy rendszeresen kezelt erdőbirtok vezetése többnyire egy erdőtisztre s a hozzá beosztott altiszti személyzetre van bízva. A kisebb birtokos, csekélyebb képzettségű alkalmazottal, vagy pedig maga iparkodik e feladatot teljesíteni. De legyen bárki az, a ki az erdőt kezeli, legyen bárki az, a kire ennek gondozása bízva van, csak nyomasztó lehet az illetőre az a tudat, hogy szolgálata teljesítése közben minduntalan belebotlik kint az erdőn olyan emberekbe, a kik a reá bizott területen járnak, tesznek, vesznek, erdejének szép anyagával rendelkeznek s neki ezt nézni kell, neki itt tétlenül el kell mennie. Azt hiszem, mindnyájan belátjuk, hogy sem a tiszt, sem az altiszti személyzetnek ma már nem lehet ez a feladata. Az erdő legyen a bir-

tokosé, benne s annak határain belül egyedül ő, illetve szakközvegi rendelkezzenek.

Ebben az utolsó mondatban foglalt kétségtelen jog-alapnak a tényét — eltekintve a szakhoz való ragaszkodás idealizmusától — eltekintve az erdő szeretetétől, ezer és ezer anyagi előny igazolja.

E rövid kitérés után térjünk át a faanyagok házilag kitermelésének a leírására, oly célból, hogy abból e lapok olvasói egyet-mást felhasználhassanak, vagy pedig az ő viszonyaikkal összehasonlítva ezt alkalmazhassák.

A beszercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó karámi és dobrócsi erdőgazdálkodásokban 1908. év óta minden fatermést házilagosan termelünk és hozunk ki a fő közlekedési utakhoz s vagy ott, vagy nagyobb részt a fűrészrakodók felmáglyázva adjuk át azt a további fatermeskedésnek.

Itt tehát az erdőbe csak a gazda, az erdőkinestár tisztviselői s alkalmazottai jönnek be, ők adják a népnek a kenyeret, ők rendelkeznek az erdőn az általuk gondozott, szeretett birtoknak évi hozamaival s ők azok, a kik utánjárásukkal s a kereskedelmi szempontokat figyelembe véve, annak értékét emelik.

Az évi hozam a két gondnokságban 42—44,000 m³ épületi és műfát tesz ki, a mi a főhasználati területről, valamint a két erdőgazdálkodásban található szélöntvény és csücsöréses használatokból kerül ki. Ezenkívül termelünk 20—25,000 ürm³ tűzifát, mely bodnár- és cellulose-fára osztályoztatik. A gyéritésből, mely most vette kezdetét, az anyagtermelés szintén 4—5000 m³-t

fog kiadni. Ezeket az adatokat csak azért hoztam fel, hogy képet szerezzen az olvasó azokról a nagy dimenziókról, a melyekkel e két erdőgazdálkodás területén az anyagelőkészítés és elszámolás munkái bírnak.

A meglévő üzemtervek alapján a használati évet megelőző év őszén a vágások, a használati helyek kijelöltetnek és ezeken törzsenkénti felvétel útján, próbatörzsek döntésével a fatömeg a legpontosabban felbecsültetik. Ez az eljárás igen fontos s nélkülözhetetlen azért, mert a munka mind m³-enkénti egységárban lévén kiadva, ennek alapján lehet csak minden kockázat nélkül a munkásnak előleget adni s csakis így állapítható meg pontosan a szükségelendő munka- és fuvarerő.

A mikor már a kitermelendő anyag mennyiségét és minőségét ismerjük, akkor a munkaerő biztosításáról kell gondoskodnunk. Ez rendszeren a húsvéti ünnep hetében történik, a mikor a nép otthon van s legkönynyebben összehozható.

A birtok kezelésével megbízott erdőtiszt s az ott működő altisztek ismervén a helyi viszonyokat s a munkabérek, a helyi áraknak megfelelően úgy a tavaszi, azaz a döntési, legalyazási s kérgezési, mint az őszi munkára, mely a forgatás, csusztatás, kitergetés és az esetleges hibás részek kivágásából áll, a munkabérekre nézve egyesekkel, illetőleg a munkáscsoportok vezetőivel megállapodnak s a munkabérmegállapodást szerződésbe foglalva, azt a felettes hatóságnak felterjesztik. Ebben a szerződésben részletesen megvan említve a munka idejének megkezdése, a munkaerő beállításának

TÁRCZA.

A legszegényebb gyermek.

Irta: Dánielné-Lengyel Laura.

Az arkangyal, a ki az Úr kegyelméből és jóvoltából minden éjjel lejött a földre, ma megint útjára készült. Ott állt az üdvezültek honában, az örök fényességben és körülnézett, hogy hová szálljon az éjjel? Az Úr trónusa mellett álló arkangyal ugyanis minden éjjel fölkereste a legszegényebb, legszerencsétlenebb gyermeket. Míg aludt, odaült ágya mellé, betakargatta és gyönyörű álmokat sugdosott fülébe. A szegény, szerencsétlen, éhes, rongyos gyermek arcán ilyenkor menyéi derű ömlött el és reggel boldog mosolygással ébredt fel szalmazsákján.

Az arkangyal körülnézett, hogy ma éjjel hova is menjen? Ki a legboldogtalanabb gyermek széles e világon, kinek van legnagyobb szüksége arra, hogy a jótékony álom elfeledtesse vele a való élet minden nyomorúságát?

És a mint kutatva nézett körül, szeme megakadt egy kis kunyhón. A kunyhó egyetlen szobájában a földre volt leterítve egy esomó szalma. A szalmán feküdt egy kis sovány gyermekleány. Rongyok fedték a testét és rongyokkal volt letakarva a kemény szalmaágyon. A gyer-

mek reszketett és sirt. Reszketett, mert hideg volt és sirt, mert reggel óta nem evett.

— Anyám, édes anyám, — mondta halk, szepegő hangon a gyermek.

Egy sápadt arcú asszony jött elő az asztal mellől, hol éppen varrogatott.

— Mit akarsz kis leányom?

— Éhes vagyok és fázom.

— Aludjál egyetlenem!

— Nem tudok aludni, a hideg borzongat és úgy ennék valamit, ha csak egy darab száraz kenyérhéjat is.

Az asszony halavány arcza még fehérebb lett. Megremegett egész testében, de aztán lehajolt a gyermekhez és szelid, halk szóval suttozott hozzá:

— Ne félj angyalom, reggelre készen leszek ezzel a varrással, hazaviszem a munkát és pénzt kapok érte. Aztán, ha ideadták a pénzt, mindjárt veszek -fát meg kenyeret. Olyan jó meleg lesz itt és a tűz mellé ülünk mind a ketten, úgy esszük meg az ebédet.

Gyöngéden megcsókolgatta a gyermeket, a kis leány abbahagyta a sirást, csak kis teste didergett, borzongott a fütetlen kis kunyhó földes szobájában. Az anya erre levette magáról a ruhát és ráterítette a gyermekre, ő pedig varrt tovább a kegyetlen hidegben, úgy, a mint volt, ingvállban, alsószojnyában. A tű néha kiesett dermedt kezéből, de újra fölvette, a foga vaczogott, de

nagysága, a munka befejezésének ideje s mindama kikötések és feltételek, a melyek a munka zavartalan lebonyolítását biztosítják.

A döntés mindenütt felfelé történik. A csusztatók vonalait és az építés szükségességét az erdőtiszt állapítja meg s annak keresztülvitelére az illető védkerületi altiszt tartozik ügyelni.

E két erdőgondnokság kerületében ez a munka a kihasználható állomány minősége s a terepviszonyok figyelembevételével m^3 -ként 2—2.40 korona egységarak között változik.

A munka kiadásánál figyelembe veendő az erdő alakja, átlagfájának köbtartalma, a közelítési nehézségek és a fa hossza, valamint a terep minősége.

Ha szép, ágtiszta lúzos kerül tarolás alá, hol a gallyazás könnyű, hol a lúzkéreg lehántásáért még elég tekintélyes mellékkereset is jut, ha a közelítést igénylő hegyoldal elég lejtvel bír, nem sziklás, nem mocsaras, ha a fa egészséges, tehát a döntés után nincs vele sok munka, ott mindenesetre kisebb bér fizetendő, mint az olyan vágásban, a hol több az ágas, terebélyes törzs, mely szabadon állván, ágas, görcsös, csúcsos növéseknél fogva kevesebb köbtartalommal bír, hol az átlagfa kicsi s így a munka szaporátlan, hol a fa nem egészséges s így a kifűrészeléssel több a baj, hol a közelítendő hegyoldal sziklás, mocsaras, vagy nincs esés. Ezek azok a szempontok, a melyeket az ily munka realis biztosításánál mindig figyelembe kell venni s csakis így lehet ezt, úgy a munkaadó, mint a munkás megelégedésére biztosítani. A fuvarerő

biztosításánál ugyancsak a helyi ismeret és pedig nemcsak a távolság, az út minősége, a rakodási és fordulási lehetőség, a terep s anyag ismerete, de még a fuvarosok minémősége, állatjaik igavonó képessége is befolyást gyakorol a fuvarberekre.

Ezek figyelembe vételével állapítatik meg a fuvarbér s ugyancsak szerződésileg írásba lesz az foglalva és a felettes hatóságnak felterjesztve.

E két erdőgondnokságban az úthálózat eléggé jól ki van építve s ilyenkor van az ideje annak, hogy a meglévő utak javíttassanak s a használatnál párhuzamban kiépíttessenek. De nemcsak a fő közlekedési útra van szükség, hanem a vágás alá vezető vontató útra is.

Igen számbavehető, lényeges előny az, ha a közlekedési út jó s ha a vontató-út ki van építve. A birtokos legjobban vét önmaga ellen, ha útjait elhanyagolja, mert hiszen jó úton kevesebb fuvarbért fizet; a fuvaros jó úton többet rakhat kocsijára, többet kereshet, nem rontja állatját, nem rontja szerszámát s így szívesen megy munkába. A birtokosnak az útjaiba befektetett pénze rövidesen megtérül, e mellett független az időjárás szeszélyeitől s mindig — tehát a kihasználás után is — jó úttal rendelkezik. Ez olyan kétségtelen előny, a mit bővebben indokolni nem is kell.

A utak gondozása a tavasszal benyújtott s jóváhagyott költségvetések alapján történik. Kiepitjük a vontató-utakat, az esetleges áthidalásokat, megcsináljuk a kerékvetőkét, a szükséges elterelő bakokat, szóval mindent, a mi kell, hogy október hóban akadálytalanul kezdetét vehesse a fuvarozás.

azért csak varrt tovább. Néha-néha egy pillantást vetett gyermekére és ilyenkor boldogan mosolygott, a gyermek a sok biztatás, csók és ölelés között elszunynyadt.

— Megyek, — mondta az arkangyal, — odaülök e szegény gyermek szalmaágya mellé és olyan szépeket fog álmodni, hogy még öreg korában sem felejtí el.

Az Úr azonban megfogta az arkangyal karját:

— Várj csak, biztos vagy benne, hogy jó helyre megy majd? Biztos vagy benne, hogy az a legszegényebb gyermek?

— De Uram, — csodálkozott az angyal, — nézz le a boldogtalan teremtésre. Rongyok közt fekszik a pusztá szalmán. Ott lent csikorgó hideg van és ma még nem volt tűz a kis kunyhóban és a gyermek egy falat ételt nem kapott. Hát van ennél nagyobb nyomorúság, van ennél szerencsétlenebb, szegényebb, boldogtalanabb gyermek a kerek világon?

— Van, — felelt az Úr és lemutatott a földre.

Az arkangyal odanézett és egy fényes hercegi kastélyt látott maga előtt. Hosszú gyászkiéret vonult el szeme előtt. Száz pap imádkozott az egek Urához a halott lelki üdvéért és ezer, meg ezer ember kísért a fényes aranykoporsót, melyben a fiatal hercegasszony holtteste feküdt.

A halottat levitték a fényes kriptába és a herceget rávették orvosai, barátai, hogy menjén utazni kissé.

Hátha a hosszú úton enyhül bánata, fájdalma. A herceg eleinte tiltakozott, de aztán szomoruan vállat vont:

— Hát nem bánom, megyek, de hát a gyermek?...

— A kis hercegekisasszony, — mondták az udvari emberek, — ugyan fenséges uram, hiszen száz szolgálóleánya, ötven nevelőnője van, nem is beszélve a főudvarmesternőről, a fődajkáról és a husz udvarhölgyről... Ugyan mi hiányossága lehet egy ilyen gyermeknek?

A herceg útra kelt és az Úr most a kis hercegi gyermek hálószobája felé mutatott. A kék selyemmel bevont szoba közepén aranyos ágy volt. Abban pihent fehér csipkék közt a hercegekisasszony, egy gyöngye négy éves kis gyermek.

— A kis hercegnő jól alszik, — mondta a főudvarmesternő, — így hát nyugalomra térhetek, ma úgylis nehéz napom volt.

Ilyenformán gondolkoztak az udvarhölgyek, a szobalányok, a dajkák, a nevelőnők s a gyermek egyedül maradt szobájában.

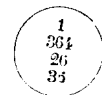
Rendesen csakugyan végig aludta az éjszakát, de ma különös álmok gyötörték. Nyugtalan lett, ledobta magáról a paplant és sírni kezdett.

A mellette levő szobában mély álmodt a dajka, csak nehezen ébredt föl és bosszusan ment át a gyermekhez:

A mint látjuk, úgy az erdőtisztnek, mint az altisztnek ezeknél a munkáknál elég sok dolga akad, pedig ezenkívül ott kell lennie a döntési stb. munkánál is s azt irányítani, vezetnie kell, hogy a munkás mindig a leggazdaságosabban, de azért a legszakoszerűbben végezze munkáját. A fuvarozás megkezdésével egyúttal kezdetét veszi a nehezebb munka, a mely teljes embert igényel. A fuvarozás, az átvétel, a nyilvántartás, az elszámolás a következőképen történik.

A fa a völgybe történt lecsusztatása után kiterítették, azaz úgy lesz fektetve, hogy ahhoz a fuvaros hozzáférjen. Most az ott levő altiszt megvizsgálja azt, vajjon nincs-e a törzsön valamelyes oly hiba, mely azt kereskedelmi célokra alkalmatlanná teszi; ez azért történik, nehogy ilyen fa leszállítva, a rakodón essék kifogás alá. Ez olyan munkalat, a mely, ismerve az átvéző vállalkozók ezerféle — igen sokszor nem teljesíthető — kívánságait, de szem előtt tartva egyszersmind a birtokos érdekeit is, igen lelkiismeretes s nemesak theoretikus, de gyakorlati szaktudást is igényel.

A három évi gyakorlati tapasztalat itt az altiszti személyzetet e tekintetben próbára tette s megy is már a dolog simán. A fa minőségének elbírálása után a törzs hossz és középmérete szerint felvételük s a talált méretek a törzsek bütüjére, vágáslapjára rásüttetnek. Miután több vágás van, mindig előbb a vágás számát ütjük a törzsre, azután a törzs folyószáma, a hossza és vastagsága kerül egymás alá, úgy hogy mindig meg lehet állapítani, hogy a törzs melyik vágásból való. Végül az illető altiszt a használatában levő bélyegzőjét is reá üti a törzsre. A fa bütüje tehát így néz ki:

Itt az 1 a vágás számát, a 36 a törzs folyószámát, a 26 a szálfá hosszát, a 36 pedig a középméretét jelenti. A fa hossza teljes méter- és deciméterekben, vastagsága pedig teljes centiméterekben vétetik fel.

Felvétel után a faanyag méretei a felvételi könyvecskébe beiratnak. A szállítandó törzsekről — teljes méreteinek leírása mellett — a fuvaros nevével, a törzsek folyószámával s dátummal ellátott szállító-cédulát kap s ezzel indul a kijelölt fűrészrakodóra.

A rakodón a fuvaros az ott levő raktárőrnek átadja a bérzát, ki azután a fa minőségét s felvételi adatait újból felülvizsgálva, annak felmáglyázási helye iránt intézkedik s a fa átvételét a bérzán igazolva, a faanyagot, illetve annak méreteit felvételi könyvébe jegyzi fel. A raktárőr a beérkező anyagokat vágásonként tartja nyilván. A vágásbeli altiszt tehát egy, a raktári altiszt pedig annyi felvételi könyvet vezet, ahány vágásból oda fa érkezik.

Ha a raktári altiszt a fában olyan hibát talál, a mely az ő elbírálása szerint azt kereskedelmi célokra alkalmatlanná teszi, vagy pedig az ott lévő vállalkozó megbízottjának van erre nézve valamilyen kifogása, úgy a törzs elbírálás végett az amúgy is sűrűn ide is eljáró erdőtiszt megérkezéig félre tétetik; az erdőtiszt azután véglegesen dönt afölött, vajjon a törzs technikailag ép-e, vagy pedig belőle egy darab — a hibás rész — kivágassék-e.

— No, mi a baj?

— Fázom, — felelt szepegeve a gyermek.

— Hogyne fáznék, mikor ledobja a takaróját. Az ember holtra fárad a temetéstől és még éjjel sincs nyugodalma.

— Hol az anyuskám?...

— Csitt, aludni kell.

— Az anyuska takarjon be.

— Ejnye, haszontalan rossz gyerek, lesz már csönd? Nekem is kell egy kis pihenés, egy szót se halljak, mert különben...

A gyermek csak halkán szepegett, a dajka rátette a paplant, kiment, behúzta megint az ajtót és lefeküdt.

— Anyuskám, — szepegett magában halkán a gyermek, — édes anyuskám...

A paplan megint lecsuszott kis testéről. A gyermek didergett, de immár nem mert sírni, félt a dajka haragos arcától. Forró, keserű könnyek hulltak alá szeméből és kis teste remegett a hidegtől és félelemtől.

— Láttad? — kérdezte az Úr szeliden.

Az arkangyal bólintott, szemét könny homályosította el.

— És láttad azt a másik gyereket is? Az éhezőt, a fázót, a koldust? De ugy-e, mikor sírni kezdett, az édes anyja térdelt a szalmaágy mellé, szelid, szerető

hangon biztatta az édes holnappal, a boldog jövővel. Láttad mikor saját rubáját terítette gyermekére, hogy ne fázzon s maga dermedt kézzel, kékülő ujjakkal varrt tovább. Láttad az édes anyja csókja után milyen boldog mosolygás ült ki arra a kis arcra. Hát ki a szegegyebb, boldogtalanabb, kinek van nagyobb szüksége reád, hogy álmában elfelejtesd vele fájdalmait, szenvedését?

— Ennek Uram, ennek a hercegi árvának, mert amannak nyomorusága mellett ott virraszt édes anyja.

— Úgy van, — bólintott az Úr — és teljesen szerencsétlen, igazán boldogtalan sohasem lehet az a gyermek, kinek álma fölött édes anyja szeme örködik.

Az arkangyal leszállt a földre, egyenesen a hercegi palotába ment és berepült a kis leány hálószobájába. Betakarta a gyermeket, megesókolta és leült az aranyos ágy szélére. A gyermek nemsokára mély álomba merült, ekkor az arkangyal fölébe hajolt és így suttozott:

— Álmodd, a mit legjobban kívánnál, a mit leginkább szeretnél, a mi igazán boldoggá tenne!

A kis leány pedig révetegen kinyújtotta remegő kis kezét és boldog mosolylyal suttogta:

— Anyuskám, drága anyuskám, te vagy itt melletttem, maradj velem örökre mindig, örökre mindig...

A méretekben tapasztalt eltérést, vagy a tévedés folytán hibásan méretezett törzs helyesbített méretei kiigazíthatnak, ennek megfelelően helyesbítetik a bárcza is s így vezeti azt be a raktári altiszt a felvételi könyvébe.

A fuvaros a hozott bárczát most már vagy úgy, mint volt, vagy pedig helyesbítve visszakapja s azt ismét a vágásbeli altisztnek kiviszi, ki is meggyőződven arról, hogy a szálfá tényleg lefuvaroztatott, a fuvarbért a fuvaros javára a gyűjtőívben előjegyzi.

A gyűjtőív tulajdonképen a bérjegyzék készítésének megkönnyítésére és újbóli ellenőrzésre szolgál.

A gyűjtőívben minden fuvaros részére külön lap nyitattik s abba naponként az általa levitt fatömeg bevezetetik. Ha az altiszt a gyűjtőívet pontosan tölti ki, a levitt faanyagot naponta köbözi, úgy a kétheti bérfizetési időszak utolsó napján ezeket a kereseteket sommázza, könnyen s pontosan állíthatja össze.

Az ezen az úton kapott köbméter s kereseti összeg kell, hogy a külön felvételi könyvben köbözt köbtartalommal egyezzen; ez tehát ellenőrzésül is szolgál.

A nyomtatványok bemutatása nélkül ez az eljárás nehézkesnek, hosszadalmasnak tűnik talán fel, pedig a valóságban tényleg igen egyszerű.

A ki e dolgok iránt közelebről érdeklődik, annak úgy a karámi, mint a dobrócsi gondnokság szívesen szolgál részletes felvilágosítással s készséggel küld akár üres, akár pedig már kitöltött nyomtatványokat.

Lesznek talán olvasóink közt olyanok, a kik a kétszeri méretezést feleslegesnek fogják találni; pedig a dolog nem egészen úgy van. Ha figyelembe vesszük azt, hogy a fa három vastagsági osztálynak megfelelően háromféle árban adatik el, úgy az eladási osztályok árának határát képező centiméterek pontos, még pedig feltétlenül pontos ismeretere okvetlenül szükségünk van. Nálunk a 12—19 cm középátmérővel bíró fa m³-e 9 K 15 fill. a 20—28 " " " " " 13 " 22 " a 29 cm-en felüli " " " " " 16 " 28 " árral értékesítetik.

Ebből láthatjuk, hogy a határokon levő centiméterátmérők pontos ismerete már finanszialis szempontból is igen fontos dolog. Önként értetik, hogy a méretezésnél használt segédeszközök helyes voltáról úgy a felelős erdőgondnoknak, mint az ellenőrző tisztviselőnek is többször meg kell győződnie.

De még egy más igen fontos előnye is van a kettős felvételnek, a mi alább fog kitünni.

Úgy a vágásban levő, mint a raktári altiszt külön-külön köbözik minden este az aznap elfuvarozott anyagot, nehogy az utolsó nap a meggyült munkával ne bírjanak. Ez az eljárás így folyik két héten át, a mikor is a második heti vasárnap a munkát végző altisztek az erdőgondnokságok irodáiba jönnek s ott tételről-tételre úgy az adatokat, mint pedig a köbtartalmakat összehasonlítják. Ha differenzia merül fel, annak okáról és a helyes méretekről azonnal meggyőződést szereznek. Ennél az eljárásnál egy praktikus fogásra vezetett reá a gyakorlat. Nagy és nehézkes volt ugyanis

a munka eleinte, a mikor ilyen nagy tömegű darabszámot kellett tételről-tételre összeolvasva ellenőrizni; s bizony a személyzetet sok vasárnap este még az irodában találta.

Ezen az állapoton azután úgy segítettünk, hogy úgy a raktári, mint a vágásbeli altiszt felvevő könyveit egy és ugyanazon tételszám alatt s ugyanannál az oldalszámnál kezdte meg s egyenlő levén e nyomtatvány, csak az oldalak összege hasonlított össze. Helyes méretezés, beírás és helyes köbözés mellett az oldalösszegnek vastagsági osztályok szerinti tételei is kell, hogy egyezzenek. A legkisebb hiba így is kitünik, a mikor azt rögtön megkeresik és a tényleges állapotnak megfelelően helyesbítik. Ennek megtörténte után a fuvaros-bérjegyzékek állíthatnak össze a gyűjtőívek alapján. A fuvarbér természetesen csak a felülvizsgált, tehát csak a tényleg kifuvarozott köbmétereinek megfelelően lesz bérjegyzékelve.

A fuvarosok kéthetenként kapják bérüket. Mivel az első kétheti fuvarbér kifizetése után a fuvarosok csak újabb kéthet múlva kapják meg keresetüket, így nekik mindig két heti keresményük benn van, a mi biztosítékul szolgál s a mit csak a vágás végleges kifuvarozása után kapnak meg.

A rakodóra lefuvarozott fatömeg két vagy négy hétig mindig ugyanazon máglyacsoporthoz vitetik s ott az eladás tárgyát képező fentebb említett vastagsági osztályok méretei szerint három máglyába felmáglyáztatik.

A 2—4, néha hatheti fuvarozási időszak alatt egy-egy máglyahelyen felmáglyázott anyag képezi azután az átadás tárgyát. A máglyázás 30 fillér m³-kénti egységár mellett van kiadva s szintén kéthetenként számoltatik el. A számadások alapját tehát mindvégig a köbméter teszi s így a munkások az egész eljárásnál annak helyessége érdekében működnek közre.

A fuvarosok egységárainak megállapításánál a körülmények figyelembevételével arra törekszünk, hogy a fuvaros közepes viszonyok mellett akár egy, akár kétszeri fordulással a napi 9—10 koronát megkeresse. Ha kedvező a tél s jó az út, úgy a fuvaros többet, kedvezőtlen vagy rossz viszonyok közt pedig kevesebbet keres; végeredményében azonban mindig arra kell törekedni, hogy a fuvaros is és a munkások is az átlagos napszámot megkeressék, mert csak így lesznek megelégedve s csak így biztos a birtokos, hogy fája idejében ki lesz termelve és ki lesz fuvarozva.

A dobrócsi és karámi erdőgondnokságokban a m³-kénti fuvarbér a távolsági és egyéb viszonyok szerint 1:10—2:50 K között változik.

Az elszörtan található csücsztörések és széldöntvények vontatási és fuvarbéri a 3:50—4 koronát is megütik, mert a használaton kívüli, tehát kevésbé jó út, vagy pedig az út teljes hiánya itt emeli a fuvarbért; de mivel még így is jövedelmező a faanyag értékesítése, azért ezeket is kitermeljük és kifuvarozzuk.

Megemlítem még, hogy erdei gunyhók s irodák építése, mikre a kint dolgozó altisztek — egészsége szempontjából, a zord klímára való tekintettel — fel-

tétlenül szüksége van, itt e két erdőgondnokságban átlag m³-ként 10—14 fillérbe kerül. Ezek a kiadások tehát valamivel emelik a termelési költségeket. A felvételnél elhasznált festék és a téli hónapokban szükségelt világító-olaj ára, valamint az altisztek mellé rendelt felvevő személyzet fizetése, a termelt faanyag mennyiségét véve alapul, m³-ként 8 fillérnél többé még sohase került.

Három év óta folyik a dobrócsi és karámi erdőgondnokságokban ily módon a kihasználás. E három év alatt a vágások faanyagának kitermelése, kifuvarozása, felmáglyázása, valamint az ellenőri átadásoknál felmerült költségek együttvéve átlag m³-ként 3 K 50 fillért tett ki. Igaz ugyan, hogy a vágások terepviszonyai, valamint a munkásviszonyok is ez alatt az idő alatt elég kedvezőek voltak.

Az erdei munkásokkal a leszámolás a vágás teljes kifuvarozása után történik, a mikor tudniillik az erdő-tiszt s az altiszt meggyőződtek arról, hogy a vágásban semmiféle anyag se maradt vissza.

Ilyen eljárást követünk a gyéritési anyagok kihasználásánál is, a melyek azonban nem a fűrészrakodón, hanem az erdei rakodókon vétetnek számba.

A vágások alján visszamaradó azokat a törzsrészeket, a melyek esetleges eltörés vagy műszaki czélokra alkalmatlan voltaknál fogva lefűrészeltettek s a minimális hosszúságot nem érik el, de egyébként jó minőségűek, még ott a helyszínén cellulozé-, vagy pedig bodnár-hasábfára dolgoztatjuk fel s a helyszínén nyilvános árverésen értékesítjük.

Szóval itt az erdőben maga a birtokos dolgozik, ő ad kenyeret télen-nyáron a népnek, s ha erdejében jár, csak az ő rendelkezéseinek foganatosítását látja.

Az anyagi haszontól eltekintve, megbecsülhetetlen a faanyagoknak házilagos kitermelése úgy a népre, mint a birtokosra azért is, mert az a kapocs, a mely a birtokost a néppel egyébként is összefűzi, ezzel még szorosabbá válik. Növeli ez a birtokos értékét a nép előtt, növeli a kezelő-személyzet súlyát és tekintélyét, de viszont nagy, nehéz és felelősségteljes feladatot ró a személyzetre.

Azt hiszem azonban, hogy szívesen, örömet vállalja ezt minden alkalmazott, mert így bírja munkáját, tudását legjobban érvényesíteni s az elődeitől kapott kincset, a melyet ő van hivatva értékesíteni s újból ennek léte-léről gondoskodni, úgy szeretheti csak meg igazán. Erős a meggyőződésem, hogy ez az eljárás gyors lépésekkel fog tért hódítani és az erdészeti személyzet ezzel is kivívja az őt méltán megillető megbecsülést.

A fácán- és fogolycsibéknél előforduló betegségek és azok gyógykezelése.

(Egyúttal felelet K. I.-nek.)

Minden fácán- és fogolytenyésztőnek el kell készülnie arra, hogy a kotló alól kikelt csibék 25—30%-a különféle betegségekbe esik. Itt kell azután ügyesnek lenni a tenyésztőnek, hogy a betegségek külön-

féle nemeit felismerje. A beteg csibék, bármily betegségben legyenek is, eleinte bágyadtak, majd borzasok s kedvetlenekké válnak.

Hogy a csibe minő betegségben szenved, azt csak úgy tudhatja a tenyésztő megállapítani, ha a kis csibét tüzetesen megvizsgálja.

Elhhez nagy türelem és hosszú gyakorlat kell s azt könyvből megtanulni nem igen lehet. Mi ama régi jó világból valók vagyunk, a mikor még kevesebb volt a szakkönyv, de annál nagyobb volt a praxis. Mi nem könyvből tanultuk a fácántenyésztést, de azért annak kedvező eredményét igazolják a békésmegyei gróf Wenckheimok dobozi, gubapósteleki és a gróf Almásy sarkadremetei uradalmak fácán állományai. Ott igazi csehországi vadászatok estek, valódi eldorádója volt ott a vadnak.

Elmondjuk e téren szerzett tapasztalatainkat s ismertetjük az egyes betegségeknek sikeresen alkalmazott gyógyszereket.

I. A köszvény: Ezt legtöbbször és legkönnyebben úgy kapja el az apró csibe, hogy gondatlanságból nedves, ködös, harmatos föbe, gyepre eresztjük ki, vagy esős napokon akkor, míg a nedvesség teljesen fel nem száradt és abban engedjük bogarászni; ilyenkor meghül, átfázik s nem képes lábán állani, járni. De okozhatja a köszvényt az egyoldalú táplálkozás is.

II. Szárm- és derékbénulás: Ezt a betegséget is leghamarabb megkaphatják az apró fácán- és fogolycsibék, a tartós esős, szeles és hideg időben való hosszabb künutartózkodás alkalmával, de lehet ez rheumatikus bántalom is.

III. A hasmenés vagy diaré: Ezt a betegséget akkor kapják az apró csibék, ha a bár száraz, de hideg időjárás huzamosabb ideig tart, ilyenkor átfázik és ha ezenfelül még harmat is esett volna, úgy legtöbbször oly nagy mértékben kapják meg a bajt, hogy az szinte vérhassá válik.

IV. A pip (népies elnevezés) voltaképen nem egyéb, mint a száj nyálkahártyájának megbetegedése. Főleg vedléskor, nedves időjárás mellett hajlamos erre a fiatal baromfi.

V. Farovmirigy gyulladás: Ez akkor következik be, ha a mirigy kivezető nyílása bedugul. Ilyen esetben a mirigyben rekedő faggyú okozza a gyulladást.

Ez az ötféle betegség az, a mely a csibéknél leggyakrabban előfordul.

Gyógykezelés:

I. A köszvénytél: A köszvényt az apró pulykák is gyakran elkapják, miért is mi úgy szoktunk eljárni, hogy egy tányérba erős pálinkát vagy denaturált spírítust öntöttünk, s akár beteg a kis pulyka, a fácán- vagy fogolycsibe, akár nem, a szeszlábfürdőt rendszeren minden reggel megkapta; úgy azután leapadt a betegség 1--2%-ra.

II. A szárm- és derékbénulás ellen: Babér és táblaolajat felfőzve s egyforma adagban összekeverve kell a bénult részt naponta kenni; ködös és harmatos időben

még jó lesz, ha cserebogár vagy földigilisztát főzünk ki olajban s abból az olajból 50 csepp mennyiséget adunk az ivóvízbe.

III. Hasmenés ellen a beteg csibékkel sok boróka fenyő (*Juniperus communis*) bogyót kell összetörten etetni és olyan friss tiszta vizet itatni, a melyben lehetőleg vas van; jó még sáfrányt is a vizükbe tenni. Ha nagyon komolyan lépne fel a baj, úgy jó egy késhegynyí tört Rebarbarát összekeverni a lágy ennyivaló-jukkal. Szükséges ezenfelül a beteg fázánokat az egészségesektől elkülöníteni és még az egészségeseknek is naponta boróka fenyőbogyót és vasas vizet adni. Miután pedig az ürülék, a végbél nyílásánál a pihés tollal legtöbbször összeragad és gyulladást okoz, azért figyelemmel kell lenni arra is és azt gondosan, éles ollóval le kell metszeni és a gyulladástos helyet, a mely vörös, mint az égett seb, fa vagy táblaolajba mártott tollal meg kell kenni, hogy a gyulladást, az égést, a marást, a mennyire csak lehet, enyhítsük.

IV. A pip az apró csibéknél, sőt sokszor a már kifejletteknél is, de házi szárnyasainknál is előforduló betegség. A fehér, kemény szarúnemű bőrképződést a csibe nyelve hegyéről éles tollkással le kell vágni, a bedugult csőrlikon pedig egy faolajba mártott veréb vagy más kisebb madár szárnytollát huzzuk többször keresztül és gondosan ügyeljünk arra, hogy az ismételtelen be ne duguljon.

V. A gemnyedésbe átment gyulladástos zsírmirigy kezelése: Ha a szomorkodó csibét megfigyeljük, annak egész, pehelylyel kevert tollazata felborzolódik és maga a csibe gunynyaszt.

Kezünkbe vesszük a beteget, megnézzük s ha csakugyan e bajt konstatáljuk rajta, akkor a zsírmirigyet egy már előbb deszinficiált — fertőtlenített — hegyes tüvel felszúrjuk, de levágni a zsírmirigyet nem szabad, ha az még oly nagyra nőtt volna is, és ha még oly nagyon gyulladásban lenne is.

A gyulladásban lévő zsírmirigyet friss írósvajjal kell többször napjában megkennünk, sőt az egészségeseknek is azonnal más takarmányt kell adnunk; különben is tanácsos a takarmányt a lehetőséghez képest felváltva adni, hogy ezzel a betegedést lehetőleg elkerüljük.

Van még a fázán- és fogolycsibéknek többféle és másnemű betegsége is, azt azonban csakis szorgos és gondos vizsgálat útján lehet megállapítani.

Ilyen a székrekedés, melynél borzas, szomorkodó, gunynyasztó lesz a csibe; ezen úgy segítünk, hogy egy — valamivel a rendesnél nagyobb — sima üvegfű gombostű gombját faolajba mártunk s azt a végbél nyílásba óvatosan, vigyázva betoljuk s azt szükség esetén mindaddig megismételjük, míg hasznát nem látjuk.

Az, a kinek türelme ninesen, ne is próbálkozzék fázántenyésztéssel, mert bizony az nagyon is próbára teszi az ember türelmét, mert a legnagyobb gondozás és utánjárás mellett is 10–15%-a a kikelt csibéknek fogoly nagyságúvá váltáig elhull.

A pásztornak, ki a kotlókkal és csibékkel bogarászás céljából sétára megy, nagyon óvatosnak és körültekintő-

nek kell lenni; az időjárást, a bekövetkező időváltozást nagyon jól kell ismernie és azt az utasítást, a mit a tenyésztőtől kapott, órapontossággal kell betartania; el kell látva lennie fegyverrel is, hogy a netalán ólalkodó és alkalmatlankodó szárnyas rablók ellen alaposan védekezhessen; tudnia kell a kotlók számát, de az apró csibéket is számon kell tartania s arról naponként este-reggel jelentést kell tennie; a netaláni betegségeket rögtön be kell jelenteni, sőt a vett utasításra azokat a felismert betegséghez mérten gyógykezelné is tartozik.

A pásztor kötelessége reggel, míg a harmat felszáradt, a táplálék elkészítése is. Az ő dolga nap-nap mellett, sőt ha a napok melegebbek, többször is friss és tiszta ivóvízről és friss hangyatojásról gondoskodni; neki kell az itatóvályuba szükséges vas-salakat, melyet szabad tégláégetőknél találhat, beszerezni, ettől a víz vastartalma lesz.

Szlávik: Nándor,
nyug. főerdész.

*

Fenti közleményhez lapunk másik szakértő munkatársa a következő megjegyzéseket fűzi:

Ad I. pont. A betegetől a nitrogén-tartalmú táplálékot lehetőleg el kell vonni, nem szabad tehát sem casein tartalmú táplálékot (sajtot), sem tojást adni. Az ivóvízbe pedig vagy kettedszénsavas natriumot, vagy karlsbadi sót kell tenni. A beteg vétagokra borszeszes borogatást rakunk s az állatot jól betakarva, meleg helyre teszszük. A fájdalom lecsillapodása után a csomók meglágyulnak, igen jól kitapintathatók és ezért nem is nehéz azokat felválni s belőlük a lerakódott krétagyhoz hasonló anyagot — hűgysavas natriumot — kikaparni s a sebet aztán fertőtlenítő folyadékkal kimosni.

Ad II. pont. Itt legjobb a masszálás spiritusszal, sósorszeszszel, kámforszeszszel, mustárszeszszel vagy kloroformmal. Dörzsölés után meleg borogatást kell tenni a fájós részekre, belsőleg valamilyen salyailkészítményt: aspirint, antifebrint, antipyrint lehet adni. Az olajban főtt cserebogár vagy földigilisztá elavult szer.

Ad III. pont. A hasmenés ellen a nép tényleg használ borókabogyót s mivel a boróka étvágy — illetve gyomorjavító szer — adagolásra nem is contraindikált. Az ivóvízbe, illetve víz helyett jó a kamilla vagy baldriánfőzet, sőt a sáfrány is, éppen úgy a rhebarbara is. Itt mindjárt meg is jegyzem, hogy a baromficholera és pestis is sokszor hasmenéssel kezdődik, ezért nagyon lényeges az elkülönítés.

Ad IV. pont. A képződő ú. n. álhártyákat késsel óvatosan le kell emelni, de nemcsak a nyelv hegyéről, hanem az egész szájból; a ki nem akar késsel beavatkozni, az ecsetelje le sósavval, a sósav leedzi a hártýakat, a műtét után gyenge pokolköldattal vagy — a mi inkább kéznél van — meszes vízzel kell a szájiüreget kimosni. A betegek tápláléka legyen zöldségféle vagy korpás író, szóval lágy anyag. szemes eleséget nem szabad adni. Az ivóvízbe 0.30 gr. ammonium hydrochlor. vagy 0.60 gr. kali chloric.-ot kell keverni. Az orrnyílásokat a szerző utasítása szerint lehet kezelni.

Ad V. pont. A farokmirigy gyulladásánál a gyulladt

mirigyét meg kell nyitni akár késsel, akár tüvel — az utóbbit leggyorszerűbben úgy lehet fertőtleníteni, hogy parázs felett jól felmelegítjük s lehűtve használjuk, a hőség minden kórnműző csirát elpusztít, — jól ki nyomni belőle a genyedő váladékot s $1\frac{1}{2}\%$ lysol vagy 1%-os bórsavoldattal kimosni. Ha nagyon kemény a daganat, akkor műtét előtt babérolajjal kell kengetni, hogy megpuhuljon, de ha babérolaj nem volna kéznél, akkor megteszi a táblaolaj, vaj vagy bármilyen más, — de természetesen tiszta — zsiradék is.

Székrekedésnél helyesebbnek vélném a beöntést akár gummivégű kis fülfecskendővel. Beöntéshez langyos szappanos vizet használjunk vagy pedig tiszta langyos vizet és egy pár csepp táblaolajat. A gombostűfej könnyen megsértheti a bél falát, azért nem ajánlom a használatát. Természetesen a vékony fecskendőesövet is be kell olajozni vagy vaselinozni.

Dr. Kukuljevič József.

A vadgalamb és a gerle.

Írta: Gyulai Gy. Károly.

Hazánkban és általában Közép-Európában a galambfajták közt két népszerűbb vadászobjektum szerepel, ú. m. az örvösgalamb (*Columba palumbus*) és a közönséges vadgalamb (*Columba oenas*). Előbbit a tavaszi vándorlás és őszi vonulások alkalmával, utóbbit inkább csak nyár végén szoktuk lövöldözni. Mindkét galambfajnak van aztán úgy hazánkban, mint főleg tőlünk délre eső tájakon néhány kedves válfaja. Minél délibb égűj alatt találkozunk velük, annál változatosabb színezet jellemzi őket, mint a hogyan általában a melegebb égűjak szárnyasait, a mérsékelt égűvek alatt otthonos fajokénál sokkalta változatosabb színárnyalatok jellemzik.

A vadgalambfélék életmódja a magyar-dalmát partvidéken otthonos szirtgalamb kivételével, kizárólag az erdőségre utalja. Ha itt-ott mégis találkozunk vadgalambbal nyílt mezők területein is, úgy az, a táplálékkeresést leszámítva, csak szörványos jelenség lehet.

A vadgalamb őszi és tavaszi vándorutáiban, felette aránytalan számú csapatokban szokott összeverődni. Észak-Amerika egyes tájain régen te milliókra menő számban vonultak tova. Néha úgyszólván az egész láthatárt elhomályosították. Amerika vadászai kielégíthetetlen pusztításvágytól sarkalva valósággal irtó hadjáratot vezettek a vadgalamb ellen, minek következtében Amerika vadgalambjai ma már sokkalta szörványosabban jelentkeznek, mint pl. hazánkban, a hol különben tudtommal soha oly mesés számban nem jelentkeztek, mint a nekik hajdan oly igen kedvező amerikai rengetegeken.

Hazánk s általában Európa vadgalambjainak vándorutai korántsem oly nagyarányúak, mint egyéb szárnyasok közül a fecskék, gólyák, sőt szalonkáké. Akárhányszor még őszkor is találkozhatunk erdőinkből tova vonuló vadgalambokkal; februárban pedig már megint jelentkezni kezdenek.

Az örvösgalamb régen te valamivel vadabb volt, mint

manapság, s messze elhuzódott az emberlakta helyek közeléből. Ma úgyszólván hűséges lakója egyes kultúridékeknek is. Fészkelő helyeivel falvak, tanyák, majorokat környező kertekben, sőt nagyobb városok parkjaiban is mindott találkozhatunk, a hol megfelelő oltalom részesévé tesszük. Hollandia nagyobb városaiban, nevezetesen Amsterdamban és Rotterdamban, a kikötött szegélyező fasorokban zavartalanul fészkelnek vadgalambok s korántsem iparkodnak oly igen elrejtőzködni. Fészkelő helyeik pedig ugyancsak kezdetleges berendezésűek.

Enyhe tavaszok hajnalán rá kezd az örvösgalamb a maga sajátos turbékolására. Jellemzően éles hangja messze elhallatszik. Költés vagy finevelés közben megzavart örvösgalamb soha többé előbbi fészkebe vissza nem tér. Megfigyelések igazolják azt, hogy fiát is ott hagyta a biztos pusztulás veszedelmének akkor is, ha pl. két fia közül csupán az egyiket szedték el előle. Érdekes, hogy a két galambfi sohasem egymás mellett ül a fészkekben, hanem egymás mögött. Mire az örvösgalamb fiát nagyra nevelte, társaságot keres, a hol rendszerint 16–20 darab él egy-egy csapatban. Ez a szám a vándorlás beálltára néha 50-re, sőt 100-ra is megnövekszik.

Az örvösgalamb élete esodás rendszeretéről tesz tanúságot. Közvetlenül napkelte előtt a hím rákezd a turbékolásra s azzal felkölti a családot. A párok aztán egy-egy megszokott faágon, szorosan egymáshoz simultan leülnek, jobbra-balra tekintgetnek, s kiváló gondtal szorgosan tollázkodnak. Mire a nap magasabbra száll, fölkerelkednek, hogy reggeli után kutassanak. Élelemkereső utaikban, fészkelő helyüktől távolabb eső tájakra is el-elkalandoznak. Előszertettel fogyasztják a szántóföldek magneműit, mint fő táplálékukat. Ha jólaktak, itató helyeikhez szállanak, a hol aztán a vadász rendszerint ki is veszi részét a galamb-lövöldözésből. Az örvösgalamb tiszta vízben szívesen fürdik; erdeinkben pedig a szózhelyeket is időnként fölkeresi.

A vadgalamb Európa legtöbb államában, mint vadászobjektum, az év bizonyos szakában tilalom alatt áll.

A rendkívül éleslátású szárnyast fegyverrel lőtávolig megközelíteni korántsem könnyű feladat, úgy hogy az itató és szózhelyek leszámításával ezélt érne velük alig tudunk.

Az örvösgalamb, csak úgy mint a vadgalamb, előszertettel keresi föl a szántóföldeket, a hol néha elvegyül a házi galambok közé is. Volt rá eset, hogy párosodtak is.

A vadgalamb a legsűrűbb erdőben is oly biztosan repül a lomb között, hogy még a legélesebb szemű ragadozó szárnyas elől is hamarosan biztonságba helyezkedtetik. E tulajdonsága mellett érthető, hogy a vadász az itatóknál és a vizek szélein áll lesbe e sebesröptű szárnyasra, a hol aztán kitűnő lögyakorlatokra nyújt alkalmat.

Régibb időkben a vadgalambsült kedveltebb volt, mint manapság. Egyes uradalmakban a vadgalambtenyésztésre különös gondot is fordítottak. Az odvas

fákat s ezekben a fészkelő helyeket kimélték; emellett pedig rendszerint minden 3—4-dik évben egy-egy kimelési évet adtak a vadgalambnak, hogy megfelelően szaporodhasson.

Vadgalambfajtáinkról szólva, talán hézagosat nyujtanánk, ha a kedves gerléről meg nem emlékeznénk. A gerle már nem oly általánosan elterjedt Európában mint az előbb említett két vadgalambfaj; sőt tőlünk északibb fekvésű tájakon nem is jelentkezik.

Jól ösmert szerelmi turbékolása kedvesen élénkíti meg a ligeteket. Fészke sokkalta kezdetlegesebb az egyéb galambfajokénál. Azok a megkapó vonások, melyeket a gerlek hitvesi szeretetéről mondanak, túlszárnyalják ugyan a valóságot, mindamellett való igaz, hogy egymáshoz való gyöngéd ragaszkodásuk a szárnyasok világában éppen nem mindennapi jelenség.

A gerle a hideggel szemben fölötte érzékeny s így a többi vadgalambfajtáknál rendszerint előbb kel ősz elején vándorútra. Sajnos, hogy a déli államok konok madárpusztítói az odavándorló vagy ott átvonuló gerleket irtó pusztítással tizedelik, úgy hogy ligeteink ma-holnap nélkülözni fogják a dalban is oly sokszor megénekelt gerlemadarat, a mi kedves giliczenket.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: *Hrebly Emil m. kir. gazdasági felügyelő.*

Sertések etetése. Több helyütt a sertések etetésére szolgáló vályúk sohasem ürülnek ki. Vannak, a kik abból indulván ki, hogy a sertéseknél a jó étvágy és a folytonos táplálás lévén a fődolog, kell hogy ezek mindig találjanak a vályúban eleséget. Ez azonban nem gazdaságos és nem is észszerű dolog. Ha a sertések táplálkozási módját megfigyeljük, azt fogjuk tapasztalni, — tekintet nélkül arra, hogy a sertések hizók-e, vagy tenyészállatok — hogy azok, ha még annyi eleség van is a vályúban, az egyes főétkezési idők közt csak kivételesen és akkor is legtöbbször csak játékból, vagy kedvtelésből közelednek a vályúkhöz, de ilyenkor nem esznek abból jó étvágygyal, hanem inkább csak turkálnak benne.

Ha a sertéseknek a főétkezés idejében helyes arányban kevert, megfelelő minőségű és mennyiségű táplálékot adunk, úgy azok nem igen fognak örökké a vályú körül ácsorogni s így nincs is szükség arra, hogy a vályúban mindig legyen eleség. A tápláléknak — a nélkül, hogy azzal pazarlást vinnénk véghez — ahhoz kell igazodnia, hogy az az állatnál milyen czélt van hivatva szolgálni.

Ha a sertéseket megetettük, a vályút a visszahagyott tápanyagoktól ki kell tisztogatni, mert az ételmaradék, különösen, ha tovább áll, veszít az ízéből, jóságából, sőt gyakran meg is rontja a hozzá öntött friss táplálékot, a mit azután a sertések nem fognak jó étvágygyal fogyasztani s így nem is fogja az a kívánt czélt szolgálni. A ki a sertéseit gonddal, figyelemmel eteti, az csakhamar magától rájön arra, hogy sertései mennyi eleséget fogyasztanak el egy-egy etetés alkalmával, illetve

mennyi elég nekik és mennyitől laknak jól; így azután nem fog az eleséggel pazarolni és nem is fog abból sok megmaradni.

Gyakran panaszkodnak a sertéstartók, hogy sertéseiknek már nincs meg az a jó étvágyuk, a mi azelőtt volt. Ezt a legtöbb esetben arra lehet visszavezetni, hogy a vályúk sohasem ürültek ki, azok kitisztogatva nem lettek s így bennük az étel megromlott. Különösen gyakori ez meleg időjárás alkalmával, a mikor a vályúban visszamaradt étel megsavanyodik, a mi azután még emésztési zavarokat és egyéb betegségeket is okozhat.

Ne hagyjunk tehát a vályúban soha ételmaradékot s tisztogassuk, súroljuk ki a vályút minél gyakrabban. Ha disznó is a sertés, azért ügyeljünk nála is a tisztaságra, mert tisztasággal sok betegségnak lehet elejét venni.

A vadászkutya etetése. Igen sok vadász semmi gondot se fordít hű vadásztársának, a vadászkutyának az etetésére; pedig mint mindenben, úgy ebben is bizonyos rendszert kell tartani. A vadászkutyának mindig csak annyit adjunk enni, a mennyiről már tapasztalatból tudjuk, hogy az neki elég. A túlságos bő táplálástól a kutya elhízik, nehézkessé, lustává válik s a szaglása is romlik; ha pedig keveset adunk neki, akkor lesoványodik, legyengül és nem bírja a munkát. Legjobb itt is a középút. Legkönnyebb természetesen a helyes közeputat akkor megtalálni, ha a kutya állandóan valamilyen készen vásárolható kutyaeledelt kap enni, a mely mellett némi főzelékfélélt s vadászat idejében még egy kis húst is adunk neki. Ez a kutyaeledel azonban a mi viszonyainknak nem felel meg, mert az nekünk drága. Iparkodjunk tehát megfigyelések útján tapasztalatot szerezni arra, hogy milyen táplálékból mennyi elég a kutyának egyszeri étkezésre.

A főétkezésnek sohasem szabad a vadászatot megelőznie, mert ha a kutyát telt gyomorral visszük vadászni, úgy munka közben nem tudja az ételt megemészteni és sokszor ismételtén hány is. Azonban egészen étlenül se vigyük ki, hanem adjunk neki annyit enni, a mennyiről azt hisszük, hogy a pihenőig elég lesz; de ezt még akkor adjuk, a mikor még nem látja a vadászat-hoz való előkészületet, mert ez őt izgalomba hozná és az emésztésben zavarná. A főétkezés mindig vadászat után legyen s utána hagyjuk a kutyát pihenni.

A fiatal kutya rendkívül gyorsan emészt s azért az ilyenek naponta többször kell enni adni. Az etetésnél azonban várjuk meg mindig azt az időpontot, a mikor a fiatal kutya a játék fáradalmait kipihente és csendesen viselkedik. Játszó, ide-oda ugrándozó kutyának a míg magától le nem csendesedik, ne adjunk enni, mert a felizgatott gyomor esetleg kiadja az ételt. Naponta négyszeri etetés fiatal kutyánál is teljesen elegendő s ezt úgy osszuk be, hogy reggel és délben többet, dél előtt és estefelé pedig kevesebbet kapjon.

Az olyan kutyának, a melyik kevés mozgást tesz, legjobb este enni adni; idősebb kutyának elég, ha napjában egyszer eszik. A kutyának ú. i. mintegy 12 órára

van szüksége ahhoz, hogy a megevett táplálékot a gyomra megemészsze; mikor a gyomor az ő működését befejezte, akkor bizonyos tápanyagoknak (fehérje, keményítő, zsír) a belekben való továbbemésztése következik. Ésti étkezésre lehetőleg lágy eledelt adjunk.

Olyan kutyáknak, a melyek sokat mozognak, reggel is kell valami enivalót adni, még pedig valami olyasfélét, a mit rágni kell, mert a rágószervek használata által nyál képződik, a mi azután nagy mértékben elősegíti az emésztést.

Ételmaradékot, ha azt a kutyával azonnal fel nem etetjük, később különösen másnap, vagy harmadnap ne adjunk neki, mert az ételmaradék megromlik, meg-savanyodik s az ilyen étel egyrészt káros a kutya egészségére, másrészt pedig hátrányosan befolyásolja az emésztést, a mennyiben az újabb táplálékot a gyomor nem tudja jól kihasználni. *Hrebly Emil.*

Különfélék.

Fa — mely nem ég. Már eddig is számos kísérletet tettek arra nézve, hogy a fa gyúlékonyságát megszüntessék, de ezek a kísérletek nem jártak a kívánt eredménynyel. Most egy amerikai mérnöknek sikerült a fát olyképpen präparálni, hogy az ne égjen. Először a faneveket kiszivattyúzzák és azután a fa likaesait magas nyomás alatt borax, bórsav, higany és ammoniumsulfáttal álló vegyülettel megtöltik s a fát gelatínnal kenik be, hogy a likaesok tömőanyagának elpárolgását megakadályozzák. Az ily módon kezelt fát bátran ki lehet tenni a lángoknak, mert az nem fog tüzet. A fa színét ez a folyamat nem változtatja meg.

A török erdészet kezdetleges állapotban van; az erdőket kénye-kedve szerint írthatja a tulajdonos, mert az erre vonatkozó törvényekkel senki sem törődik. Új ültetéseket nem látni, erdővédelemről pedig szó sem lehet, mert a hozzá szükséges személyzet hiányzik. A török erdészet sokat szenved a járható utak hiánya miatt; az a néhány primitív fűrésztelep, mely Törökországban működik, az évszázadok előtti kezdetleges módon fűrészezi fel a fát. Újabban azonban ezen a téren is észlelhető javulás, a mennyiben több külföldi — köztük egy magyar fatermelő — Törökországban fatermelő vállalatot létesített. A vállalkozók csak a kitermelt áruért fizetnek csekély díjat, de annál nagyobb az az összeg, melyet baksisként kell kiosztaniok.

Alkoholfogyasztás. Németországban 72·8, az Észak-amerikai Egyesült-Államokban 62·9, Angliában 55·4, Ausztriában 19·1, Belgiumban 16, Franciaországban 13, Oroszországban pedig 6·6 millió hektoliter sört fogyasztanak el átlag évente. — Borból Franciaországban 56·7, Olaszországban 29·1, Spanyolországban 17·6, Ausztriában 15·2, Németországban 3·8. Magyarországon pedig 3·8 millió hektoliter fogy el. — Pálinkát évente Oroszország 7·3, Németország 6·6, az Egyesült-Államok 5·6, Franciaország 4·5, Ausztria 2·5, Anglia 2·2, Magyarország pedig 0·18 millió hektolitert fogyaszt el.

Az őszi baromfikiállítások. A baromfitenyésztők a folyó évben is erős akciózt fejtenek ki a baromfikiállítások és baromfivásárok rendezése körül. Szatmárcen és Lugoson szeptember hónap végefelé, míg Szarvason, Czegiédén és Losonczen októberben tartják meg a kiállításokat, vásárok pedig Aradon, Nagybeeskerekén, Szegeden, Perbenyikén és Szombathelyen lesznek. Mivel e helyeken szerzik be az állami cserebaromfiakat is, czélszerű lesz, ha a tenyésztők mielőbb bejelentik az eladásra szánt állatjaikat. A «Baromfitenyésztők Országos Egyesülete» érmekeket ajánlott fel a kiállításokra és az elnökség intézkedett, hogy az egyesület (Budapest, IX., Üllői-út 25. I.) a hozzáfordulóknak a kért felvilágosításokat megadja úgy a kiállításokra, mint a vásárookra vonatkozólag.

Lánczos kutya gondozása. Tudjuk, hogy egy jóra való lánczos kutya, a mint idegent vesz észre, teljes erejével az idegenre akar ugrani, miközben természetesen nagyot ránt a kötelékén. Hogy a kötelék a hú állat nyakát meg ne sértse, ne kössünk a nyakára kötelet, vagy lánczot, hanem legalább is 3 cm. széles és a mellett jó erős bőrszíjat. A ki a kutyáján még jobban akar könnyíteni, az ne tartsa a kutyáját megkötve, hanem egy külön erre a célra elkerített kis udvarban. A kerítésnek önként érthetőleg olyannak kell lenni, hogy azt a kutya át ne ugorhassa és se alatta, se közte ki ne bujthasson. Ha azonban a kutyát másképen nem tarthatjuk, mint megkötve, legalább úgy könnyítsünk a helyzetén, hogy kössünk a kötel vagy láncz végére egy megfelelő vastagságú és bőségű vasgyűrűt s ezt húzzuk fel egy a kutya óljától kiinduló futópőznára vagy erős sodronyra (mintegy fél méter magasságban vízszintesen fektetett rúdra, vagy ugyanebben a magasságban két végén megerősített vízszintesen fekvő sodronyra), a mely mellett azután a kutya nagyobb mozgási teret nyer.

Hogyan lehet a pamutot a vászonban felismerni. Ha néhány szálát, melyeket a megvizsgálandó szövetből kihuzzunk, gyors, erőteljes rántással széttépünk, a pamutzál göndörödik és foszlik, míg a vászonzsál sima és merev marad. Azonkívül ez utóbbi a vászonzövetben mindig szabálytalanságokat mutat vastagság tekintetében, a pamutzál ellenben nem. Ha a szövetet világosság felé tartjuk, szintén meggyőződhetünk a pamutzsálak jelenlétéről a szövetben.

Véredényelmesesedés. Napjainkban már nem a guta üti meg az embereket, hanem előkelően mondva: véredényelmesesedésben szenvednek; a mi végeredményében teljesen azonos. Erről a betegségről olvassuk az alábbiakat. A véredényelmesesedés vagy tudományos elnevezésén az arterioszklerózis ama betegségek közé tartozik, a melyeket öreg korában senki sem kerül ki, de a mely gyakran előbb is beáll és akkor jelentékenyen megrövidíti az életet. A betegség természete és lefolyása nagyjában ismeretes mindenki előtt, valamint az is, hogy az elmeszesedés egyik következménye a véredények elszakadása, a mit a nagy vér-

nyomás idéz elő; ha ilyen véredényelszakadás az agyban történik, akkor agyszélhűdés áll elő. A jelenkor egyik leghíresebb orvosa, Oster oxfordi orvostanár, nemrég előadást tartott szívszorulásról (angina pectoris) és ez alkalommal a véredényelmeszesedésről is beszélt, mert a többi között ez is idézheti elő a bajt. Mint Oster kifejtette, minden ember számára van egy bizonyos korhatár, a melyen túl a véredényhálózat az elhasználódás nyomait kezdi mutatni, míg a vérnyomás állandóan emelkedik. Ezt a korhatárt Plató 25, Montaigne 40, mások meg 60 évre teszik, holott valójában ez minden embernél más. A vérnyomás emelkedésével előáll az érszakadás veszedelme. A vérnyomás csökkentésére kell tehát törekednünk, a mi azonban igen nehéz. Orvosságokkal e tekintetben alig érhető el tartós eredmény. Az ilyen esetekben ajánlott salétromsavas sók csak rövid ideig hatnak. Inkább a helyes életrend itt a fő. Oster csak a következőket írja elő: «Járj lassan! Egyél kevesebbet!» Az embernek — mondja Oster — a ki teste kazánjában még teljes gőznyomást érez, meg kell tanulnia ezt a gőznyomást redukálni és meg kell elégednie azzal, ha óránként csak tíz csomónyi utat tesz meg, a mi természetesen szintén csak a hajó gőzkazánjával való összehasonlítás szellemében értendő. Nem csoda, hogy ha egy ilyen kazán felrobban, ha ép úgy fűtik, mint az új kazánt. Az öregedő embernek hozzá kell szoknia, hogy teste fűtését és működtetését szigorú korlátok közé szorítsa és ne csapjon egyik végtelből a másikba, a mit fiatal korban minden veszedelem nélkül megtehetett.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti altisztí létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

Ujvári Jenő gr. Eszterházy lesencezeistvándi uradalmába pagonyerdészszé neveztetett ki.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a címszalagon átjavított lakezím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

A. M. Hogy a vármegye felterjesztését a földművelésügyi miniszterium mikor intézi el, azt mi nem tudhatjuk.

P. A. Az utiköltség szabályzat 4, 14, 16 és 70-ik §-ai értelmében napidíjra nincs igénye.

K. J. (Sopron m.) A következő nagyobb budapesti szőrmeárúkereskedőket nevezhetjük meg: Dán testvérek V. Dorottya-utca 11., Elkán Gyula VII., Károly-körút 19., Kutnewszky György IV., Deák Ferenc-utca 15., Schlinger Ferenc VII., Dohány-utca 2., Staub Miklós II., Fő-utca 18. Másik kérdésére később válaszolunk.

M. R. 1. Lapunk Budapestről minden hó 1-én és 15-én az esti vonatokkal küldetik szét. Természetes, hogy az utolsó posta állomástól is távollakó némely előfizetőnk csak 1—2 napi késedelemmel kapja kézhez. — 2. Legezészerűbb, ha a nyugdíjbiztosítás ügyében az Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-pénztárhoz fordul (Budapest V. Alkotmány-utca 16.) — 3. Sógóranak semmiképen sem ajánlhatjuk, hogy Amerikába menjen, a hol az angol nyelv ismerete nélkül, de máskülönben sem számíthatna erdőéri alkalmazásra. — 4. Előfizetése a f. év végéig rendben van.

Sch. N. Úgy tudjuk, hogy a kopárok erdősítésére szánt csemetéken felül maradó készletből az erdőéri szakiskolák magánuradalmának is adnak el csemetéket. Szíveskedjék — a királyhalmít kivéve — a szakiskolák egyikéhez kérdést intézni.

G. F-n. Áliáskeresletére nézve csak annyit mondhatunk, hogy ha szakvizsgája van, úgy megpróbálkozhatik járási vagy kincstári erdőéri állásra is pályázni. Azt természetesen nem tudhatjuk, hogy ez sikerrel is fog-e járni. Sorsjegyről később értesítjük.

Több kérdésre csak a következő számban adhatunk feleletet.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1911. évi július hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Böhm István 1-80, Eperjesi adóhiv. 18-45, Fuchs Pál 6—, Földmiv. min. 25-75, Bulesi urad. hd. 10-15, Szepesvéghelyi erdőgond. hd. 14-95, Kassai püsp. urad. hd. 24-20, és 1-13, Krizsa Ambrus hd. 12-55, Harmann József hd. 40 fill., Miklós Gergely 5.—, Hencz Tivadar 2-50, Vöröskői erdőgond. hd. 25-95, Szakáll Ferenc 20 fill., Brassó város hd. 16-95, Kalotaszegi erdőipar hd. 17-95, Simontsits Adolf hd. 5—.

1 koronát fizettek: Opreán János, Udvari Rudolf, Ziegelhoffer Arnold, Bárdos János, Matisa István, Viertl Jenő, Tomasovits Szvetozár, Tóth Sándor, Horváth József, Juhász István, Mihálka János, Farkeszkú Vincze, Sütő Géza, Seemann Norbert, Misuta István.

2 koronát fizettek: Ernyey Károly, Belyák Pál, Hertmanek Sándor, Novák József, Sitkovits József, Szakolczai Ignác, Kulics Győző, Miklai Pál, Pelenczei József, Antal Imre, Cservenyák György, Janotyik József, Kicsiny Tivadar, Ladányi Frigyes, Rutska Tivadar, Szőke Gyula, Imre János, Stahl Sándor, Szabó Ignác, Ujvári Sándor, Daróczy Márton, Farkas Izsák, Lankovits Albert, Vargha Antal, Hajduk László, Horváth József, Kaszás János, Molnár Orbán, Palkó Mózes, Simonstits Adolf, Szalay Lajos, Ziegelhoffer Lajos, Bakos Vendel, Dalnok Károly, Domonkos Ferenc, Hajdics János, Nagy József, Nyikom András, Szabó György, Horváth Imre, Huszka Pál, Kisfaludy János, Merreider István, Schaller Gyula, Kertész László, Pózna Rezső, Szomora József, Grestó Lajos, Vaszil László, Barna Jenő, Orbán Imre, Pál János, Szabó Lajos, Sztopa Sándor, Eördögh István, Fassinek Pál, Fábrián Lajos, Méhes Ágoston, Maller László, Lipkovic János, Garauszky Pál, Kováts Sándor, Vig András, Koeze János, Vádl József, Kollár János, Burger János, Gajda János, Hódi Menyhért, Podmaniczky Rezső, Winter Gusztáv, Parma János, Takács János, ifj. Vánca Mihály, Oláh István, Olsovsky Károly, Ongert Márton, Horváth János.

4 koronát fizettek: Hudyna Károly, Róth László, Papp László, Dworzák Lajos, Zathureczky Géza, Braunsteiner Gyula, Gajda Gábor, Galoszy Ferencz, Kántor Benedek, Kováts Miklós, Libercei erdőzet, Kaiser János, Vancsura Antal, Lochián Viktor, Rosála Ananiás.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdőéri állást keres 38 éves, róm. kath., kiscsaládú, erőteljes, egészséges, kiszolgált csendőr és szakvizsgázott erdőőr, a ki az erdészeti és vadászati teendőiben 8 évi gyakorlattal bír és jó bizonyítványokkal rendelkezik. Beszél magyarul, németül és horvátul. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (28.)

Állást keres 29 éves, kiscsaládú, erős testalkatú erdő- és vadőr, öt évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal, ki négy évig katonai altiszt volt, december 1-re, vagy január 1-re. Czime a szerkesztőségben. (31.)

Erdőőri vagy vadőri állást keres, két évi gyakorlattal és jó bizonyítványokkal bíró vadásztársulati vadőr. Czíme: Oláh István, Debreczen, Boeskey-tér; Dénes Miklós leveleivel. (32.)

HIRDETÉSEK

1911. évi 2284 sz.

Tölgyfaeladás az erdőben tővön.

A zsarnóczai m. kir. erdőhivatalhoz tartozó garamrévi, geletneki, selmeczbányai és jalnai erdőgondnokságok kerületében az 1911—1912. években való kihasználásra kijelölt 5767 drb 80,030 korona becsértékű tölgyfa hét eladási csoportra megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok, melyek 1911. évi augusztus hó 28-án déli 12 óráig nyújtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál, augusztus hó 29-én délelőtt 10 órakor fognak az erdőhivatal tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

Árverési és szerződési feltételek, a faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Zsarnóca, 1911. évi július hó.

(1.)

M. kir. erdőhivatal.

Erdővéd vagy vadőr, ki jó duvadírtó, őz és fáczángondozást érti, gróf Szapáry Istvánné öméltsága borosjenői (Arad m.) uradalmába mielőbbi belépésre felvétetik. Fizetése: évi 400 korona, 12 q búza vagy kétszeres, 4 q árpa vagy tengeri, 50 kg szalonna, 40 kg só, 3300 □-öl szántó, 550 □-öl kert. Ló, szarvasmarha és sertéstartás, lakás, szabad tüzelő, szokásos lőpénz és ölfapénz. Pályázók küldjék ajánlatukat intézőség czímére. (2.)

39,993/1911. sz.

Tölgy és egyéb kemény épületi és tűzifa értékesítése tővön.

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében az alább részletezett s vevő által saját költségén termelendő és kiszállítandó faanyagok tővön az erdőben, zárt írásbeli versenytárgyaláson eladatnak.

Eladásra kerül:

I. A kossovai m. kir. erdőgondnokság marzsina erdő részében az I. vágássorozatban kijelölt 91·6 kat. holdnyi vágásterületen 1912—1914. években, vagyis három év alatt kihasználendő, mintegy 5000 m³-re becsült tölgy-, cser-, bükk- és gyertyán épületi és műszerfára, továbbá mintegy 20,131 ürm³ vegyes hasáb-, dorong- és galytűzifára becsült állomány.

Kikiáltási ár: 84,383 korona.

Bánatpénz: 8500 korona.

II. A kossovai m. kir. erdőgondnokság Kostej erdő részében a II. vágássorozatban kijelölt 178·4 kat. holdnyi vágásterületen 1912—1914. években, vagyis három év alatt kihasználendő, mintegy 5950 m³-re becsült tölgy-, cser-, bükk- és gyertyán épületi és műszerfára, továbbá mintegy 25,738 ürm³ vegyes hasáb-, dorong- és galytűzifára becsült állomány.

Kikiáltási ár: 132,513 korona.

Bánatpénz: 13,500 korona.

III. A kossovai m. kir. erdőgondnokság Nemesest erdő részében a III. vágássorozatban kijelölt 158·7 kat. holdnyi vágásterületen 1912—1914. években, vagyis három év alatt kihasználendő s mintegy 6470 m³-re becsült tölgy-, cser-, bükk- és gyertyán épületi és műszerfára, továbbá mintegy 38,999 ürm³ vegyes hasáb-, dorong és galyfára becsült állomány.

Kikiáltási ár: 180,000 korona.

Bánatpénz: 18,000 korona.

IV. A kossovai m. kir. erdőgondnokság kossovai erdő részében a IV. vágássorozatban kijelölt 198·5 kat. holdnyi vágásterületen 1912—1914. években, vagyis három év alatt kihasználendő s mintegy 4953 m³-re becsült bükk- és gyertyán épületi és műszerfára, továbbá mintegy 45,605 ürm³ vegyes hasáb-, dorong- és galytűzifára becsült állomány.

Kikiáltási ár: 133,210 korona.

Bánatpénz: 13,320 korona.

V. A kossovai m. kir. erdőgondnokság homosdiai erdő részében az V. vágássorozatban kijelölt 109·5 kat. holdnyi vágásterületen 1912—1914. években, vagyis három év alatt kihasználendő s mintegy 1794 m³-re becsült cser-, bükk- és gyertyán épületi s műszerfára s mintegy 19,941 ürm³ vegyes hasáb-, dorong- és galyfára becsült állomány.

Kikiáltási ár: 52,000 korona.

Bánatpénz: 5200 korona.

Az írásbeli ajánlatok minden vágásra külön-külön, de egy ajánlati űrlapon teendők s legkésőbb 1911. évi szeptember hó 11-én délután 5 óráig mutatandók be a lugosi erdőigazgatóságnál, a hol is azok 1911. évi szeptember hó 12-én délelőtt 10 órakor az erdőigazgatóság hivatalos helyiségében nyilvános felbontásra kerülnek.

Az általános árverési és a szerződési feltételek a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál a hivatalos órák alatt betekinthetők, az ajánlati űrlap és az ahhoz tartozó boríték pedig ugyanott beszerezhető.

Budapest, 1911. évi július hó.

(3.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Keresünk

azonnali belépésre, lehetőleg alulirotnak ismerősei vagy véle Liptóújváron végzettek közül két oly egyént, ki a puhafa-kihasználást, fuvarozást és tutajozást vezeti. Tót nyelv szükséges, lehetőleg nőtlen. Kezdőfizetés havi 80 korona, lakás vagy lakbér, tüzelő, később érdem szerint. Bizonyítványmásolatok Gőzfűrészgondnoksághoz czimzetten augusztus hó 25-ig Kurucz Ferencz erdőkezelőhöz Kis-Selmec (Túróc megye) küldendők. (4.)